

Nivalan kaupunki
Rakennusvalvonta
Kirjaamo
kirjaamo@nivala.fi

Lausuntopyyntöne 27.6.2023

LAUSUNTO SUUNNITTELUTARVERATKAISUHAKEMUKSISTA AURINKOVOIMAN RAKENTAMISEKSI HITURAN KAIVOSALUEELLE, HANKEALUEET A JA B-1

Taustaa

Hituran kaivostoiminta aloitettiin vuonna 1970. Kaivoksella on tuotettu pääasiassa nikkeliä ja kuparia. Kaivosalue koostuu rikastushiekka-alueesta sekä rikastamosta, sivukivialueista ja avolouhoksesta. Kaivostoiminta keskeytettiin vuonna 2013 ja kaivoksen sulkemistoimenpiteitä on tehty vuosina 2017–2022. Ympäristölupiin liittyvät sulkemistoimet, raentaminen ja jälkihoitovelvoitteet ovat kesken. Jälkihoitotoimenpiteistä vastaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö.

Hakemuksia koskevien ympäristöolosuhdeselvitysten mukaan Hituran 1. sulkemisvaihe on toteutettu vuosina 2017–2019, jolloin peitettiin rikastushiekka-alueen jarsiittialue sekä rikastushiekka-alue 2. Lisäksi tehtiin oja- ja putkijärjestelyitä, joilla erotettiin ympäristön puhtaat vedet kaivosalueen suotovesistä sekä rakennettiin vedenkäsittelylaitos ja siihen kuuluvat rakenteet. Kaivoksen 2. sulkemisvaihe aloitettiin vuonna 2019, jolloin suljettiin peittorakenteilla kaivoksen sivukivialueet, rikastushiekka-allas 1 sekä palautus- ja selkeytysvesialtaat ja tehtiin allasalueen vesienjohtamisjärjestelyt.

Skarta Energy Oy on pyytänyt keväällä 2022 YVA-tarveharkintaa aurinkovoiman rakentamiseksi Hituran kaivosalueelle noin 100 ha alueelle. Kyseinen alue sijoittui hankealueen A osalle. ELY-keskus on antamassaan lausunnossaan 16.5.2022 todennut ettei Hituran kaivoksen rikastushiekka-alueelle suunniteltu aurinkovoimala ole YVA-lain edellyttämä hanke, josta olisi arvioitava vaikutukset lain tarkoittamassa menettelyssä.

Kesällä 2023 ELY-keskukselle saapuneiden suunnittelutarvehakemusten lausuntopyyntöjen liiteaineistojen mukaan Skarta Energy Oy suunnittelee Hituran kaivosalueelle aurinkovoimaa yhteensä noin 266 ha alueelle, josta noin 180 ha koskee hankealuetta A. Hanke-alueen B-1 koko on noin 86 ha. Skarta Energy Oy:ta on pyydetty jättämään ELY-keskukselle uusi YVA-

17.8.2023

tarveharkintapyyntö hakemuksissa eriteltyjen hankealueiden yhteisvaikutusten arvioimiseksi. Tarveharkintapyyntö on jätetty ELY-keskukselle 24.7.2023 (täydennys 1.8.2023). YVA-tarveharkinta ratkaistaan omassa prosessissaan, erillisenä suunnittelutarveratkaisuhakemuksen lausunnosta.

Skarta Energy Oy suunnittelee aurinkoenergiapuiston rakentamista Nivalan kaupungissa sijaitsevalle Hituran vanhalle kaivosalueelle. Suunnittelualue sijaitsee noin 9 kilometriä Nivalan keskustasta kaakkoon. Suunnittelualue A on pinta-alaltaan yhteensä noin 180 hehtaaria ja siihen kuuluvat suljettu rikastushiekka-alue sekä suljetun rikastushiekka-alueen lounaispuolella sijaitseva metsäalue. Hankealueen A metsäalueelle on suunniteltu aurinkopuistoa n. 40 ha ja allasalueelle noin 100 ha sisältäen noin 20 ha väistö- ja huoltoväljyyttä. Lisäksi hankealue sisältää noin 40 ha alueen suojavyöhykettä. Hankealue A rajautuu Haapajärven kaupungin kuntarajaan. Toinen suunnittelutarvehakemus koskee hankealuetta B-1, joka sijoittuu kaivoksen sivukivi- ym. ympärysalueille. B-1 alue käsittää noin 86 ha alueen ja se sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (Kalajokilaakson viljelymaisemat, VAM130128).

Hakemusten mukaan Hituran alueelle suunnitellaan rakennettavaksi aurinkovoimalan paneelikenttiä, useita muuntamoita ja puiston vaatimat pienet huoltorakennukset. Hakemuksissa on alustavasti päädytty ratkaisuun, jossa käytetään 25°–35° kulmassa etelään suunnattuja aurinkopaneeleja. Paneelit asennetaan riveittäin järjestettyihin kiinteisiin telineisiin. Hankealuetta A koskevassa hakemuksessa on esitetty, että allasalueen täyden pysymiseksi pinnaltaan suljettuna ja rauhallisena rakennelmien perustaminen toteutetaan kelluvin ankkuripalkein. Hankealuetta B-1 koskevassa suunnittelutarvehakemuksessa on kuvattu, että mitä kattavammin aurinkopaneeleita on tarkoitus hankealueelle sijoittaa, sitä enemmän joudutaan tekemään maansiirtoja läjitysten muotoilemiseksi rakennelmille soveltuviksi rinteiksi. Hankealueita koskevissa aluepiirustuksissa aurinkopaneelien sijoittuminen alueelle on esitetty suuntaa antavasti.

Hakemuksien hankesuunnitelmien mukaan Hituran kaivosalueella on rakennus-, toimenpide- ja ympäristölupien sekä kaivospiirin mukaista rakennuskantaa ja infrastruktuuria sekä teitä ja georakenteita. Osalle vanhoista rakennuksista haetaan uutta toimintaa, kuten teollisuutta ja varastointia. Hankealueet rajautuvat maa- ja metsätalousalueelle sekä asuin- ja kiinteistöihin. Hankealueen A luoteisosa rajautuu hautausmaahan ja kappeliin. Maa- ja metsätalousalueilla sekä Kalajoella on myös virkistyskäyttöä.

Hankesuunnitelmien mukaan olosuhteiden kartoittamisessa on käytetty Suomen ympäristökeskuksen avoimia aineistoja, Geologian tutkimuskeskuksen aineistoja, Museoviraston aineistoja ja Lajitietokeskuksen aineistoja. Lisäksi olosuhteiden kartoittamisessa on hyödynnetty alueen aikaisempaan toimintaan liittyviä ympäristölupapäätöksiä ja niissä ilmenneitä tietoja. Alueen luontoa on kartoitettu hakemusten liitteinä olevissa ympäristöolosuhdeselvityksissä.

17.8.2023

Kaavatilanne

Alueen maankäyttöä ohjaavat Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavat 1.–3. Maakuntakaavassa hakemuksien mukaiset hankealueet ovat osoitettu kaivosalueeksi, jonka sulkemista valmistellaan tai alueelle haetaan vaihtoehtoista toimintaa (ek-1). Hankealue kokonaisuudessaan kuuluu Kalajokilaakson maaseudun kehittämisalueeseen ja hankealue B-1 on Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. *Kalajokilaakson viljelymaisemat edustavat avaraa pohjalaista jokilaakson kulttuurimaisemaa. Maisema-alueen arvot perustuvat alueen laajoihin viljelynäkymiin, jotka kuvastavat alueen merkitystä pitkäaikaisena ja elinvoimaisena maatalousalueena. Maisema-alueelle ovat tyypillisiä lähes silmäkantamattomat peltonäkymät, joiden keskellä kirkkojen korkeat torninhuiput erottuvat perinteisinä, kauas näkyvinä maamerkkeinä¹.*

Hankealueelta pohjoiseen on osoitettu oleva 110 kV voimajohto. Maakuntakaavassa hankealueen koillispuolella on viheryhteystarve- ja moottorikelkkareittimerkinnot. Viheryhteystarvemerkinnot osoitetaan kaupunkiseutujen ja jokilaaksovyöhykkeiden sisäisiä ja niitä yhdistäviä tavoitteellisia ulkoilun runkoreittejä ja niihin liittyviä pienialaisia virkistysalueita. Merkintään sisältyy sekä olemassa olevia että kehitettäviä ulkoilu-, pyöräily-, melonta- ym. reittejä. Yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee turvata virkistysalueiden ja -reittien seudullinen jatkuvuus ja kehittäminen sekä liittyminen virkistyskeskuksiin, suojelualueisiin ja kulttuuriympäristöihin.

Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavan laatiminen on vireillä. Kaavaluonnoksessa (21.6.2022) Hituran kaivosalueelle on osoitettu oleva 110 kV voimajohto (Hitura-Vepsu), joka yhdistyy kaavaluonnoksessa osoitettuun olevaan 110 kV:n pääsähköjohtoon ja ohjeelliseen 400 kV:n pääsähköjohtotarpeeseen.

Alueella ei ole yleiskaavaa tai asemakaavaa. Hakemuksien mukaan aluetta lähimpänä voimassa oleva yleiskaava sijaitsee Haapaperän maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla noin 2,7 kilometrin päässä hankealueesta. Lähimpänä voimassa oleva asemakaava sijaitsee Kurunpuhdon teollisuusalueella noin 5,8 kilometrin päässä hankealueesta. Hakemuksien hankesuunnitelmien mukaan alueella on tunnistettu kaavoitustarve vierivoiman tai muun teollisuusrakentamisen kaavoittamiseksi.

LAUSUNTO

Nivalan kaupunki pyytää maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 173 § 3 mom. mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta lausuntoa suunnittelutarveratkaisuhakemuksista Hituran kaivosalueen hankealueelle A ja B-1. Tämä lausunto koskee molempia lausuntopyyntöjä.

¹ Kalajokilaakson viljelymaisemat. https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VAMA%202021_16%20Pohjois-Pohjanmaa.pdf

17.8.2023

Suunnittelutarvehakemuksia koskevat aineistot ovat olleet nähtävänä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eri vastuualueilla ja yksiköissä ja siitä on annettu seuraavaa palautetta:

Luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö

Alueidenkäyttöryhmä

Tällä hetkellä Suomessa ei ole yhtenäistä valtakunnallista ohjeistusta tai oikeuskäytäntöä siitä, mitä MRL:n mukaisia lupamenettelyjä teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden rakentamisessa sovelletaan. Hankkeissa tulee ratkaista tapauskohtaisesti, mitä lupamenettelyä kulloinkin sovelletaan. Lupamenettelyn arvioimisessa voidaan kiinnittää huomiota muun muassa hankkeen sijaintiin, suunnittelualueen olosuhteisiin, herkkyyteen ja suunnittelutarpeisiin sekä hankkeesta aiheutuviin vaikutuksiin myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden. MRL ei nykyisessä muodossaan mahdollista aurinkovoimaloiden toimenpide- tai rakennuslupien myöntämistä suoraan yleiskaavan perusteella. Mikäli suunnittelutarveratkaisun edellytykset eivät täyty, on alueelle laadittava asemakaava. Nyt esitetyissä hakemuksissa hanke on tarkoitettu toteutettavaksi suunnittelutarveratkaisulla ja toimenpideluvalla tai rakennusluvalla.

ELY-keskus toteaa, että sen tehtävään kuuluu MRL:n 18 §:n perusteella valvoa, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Merkittävilta osin suunnittelutarveharkintavalta on luvan käsittelijällä, mutta hankkeella saattaa olla vaikutuksia Hituran kaivoksen ympäristöluvan mukaisiin sulkemistoimenpiteisiin ja sulkemistoimenpiteiden jälkivalvontaan, valtakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin ja maakunnallisesti merkittäviin sähkönsiirtokysymyksiin. Kyseessä voidaan tulkita olevan maakunnallisesti merkittävä aurinkoenergian tuotantohanke². Hanketta koskevan YVA-tarveharkintapyynnön mukaan ensimmäisessä vaiheessa, joka koskee hankealuetta A, aurinkovoimalan teho on noin 75 MW. Hankealueen A ja B-1 kokonaistehoksi on arvioitu <100 MW.

MRL 137 §:ssä on asetettu edellytykset suunnittelutarveratkaisun myöntämiselle. Rakentaminen muun muassa ei saa aiheuttaa haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle, rakentaminen on sopivaa yhdyskuntateknisten verkostojen kannalta, rakentamisen on oltava sopivaa maisemalliselta kannalta eikä se saa vaikeuttaa erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä. Rakentaminen suunnittelutarvealueella ei myöskään saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

² Maakunnallisesti merkittävän kokoluokan määrittelyä voidaan lähestyä mm. tarkastelemalla tuotantoalueen vaatimaa sähköverkkoliityntää sekä vertaamalla aurinkoenergiaa tuulivoimahankkeiden käsittelyyn maakuntakaavoissa. Tällöin maakunnallisesti merkittävän kokoluokan alarajaksi muodostuisi kapasiteetti 30 MW ja pinta-ala 60 ha. https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2021/05/101001204_Satakuntaliitto_Esiselvitys_aurinkoenergian_tuotantoalueista_20160428_LOPPURAPORTTI.pdf

17.8.2023

Alueella voimassa olevat Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavat 1.–3. ohjaavat alueen suunnittelua. Hankealueelle ei ole laadittu yleis- tai asemakaavaa. Kaivosalueelle on osoitettu maakuntakaavassa käyttötarkoituksimerkintä, jossa kaivostoiminta päättyy ja/tai alueelle haetaan vaihtoehtoista toimintaa. Teollisen mittakaavan aurinkoenergian tuotantoalueen sijoittamista suositellaan erityisesti jo käytetyille, ei luonnontilaisille alueille. EMMI-hankkeen loppuraportissa on todettu, että nämä käytetyt, ns. brown field -alueet voivat olla esim. pilaantuneiden maiden alueita tai esimerkiksi [...] entisiä teollisuusalueita ja kaivosalueita.³ Hakemuksen mukaista hanketta voidaan pitää maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisena maankäyttönä ja siten alueelle soveltuvana. Vaihtoehtoiselle tai uudelle maankäytölle on kuitenkin oltava toimintaedellytykset ko. alueella ja sen on oltava myös yhteensovitettavissa ympäröivään maankäyttöön. Arviointi hankkeen soveltuvuudesta alueelle tulee perustua riittäviin selvityksiin.

Hakemuksien aluepiirrosten mukaan kaivosalueen olevia kulkureittejä voidaan hyödyntää aurinkoenergian tuotantoalueella huoltoteinä. Myös maakaapeloinnit on osoitettu olevien kulkureittien varteen. Hankkeen edellyttämät maanrakennustyöt (ml. maakaapelointi) ei saa rikkoa toteutettuja peittorakenteita. Muuntamoiden määrää ei ole esitetty eikä niiden sijainteja ole osoitettu. Hakemuksien mukaan sähköasema, huoltorakennus ja akustoasema sijoittuvat hankealueelle B-1. Hankesuunnitelmissa sähkönsiirtokysymykset ovat kuvattu niukasti. Hakemuksen mukaan aurinkoenergian tuotanto on tarkoitus liittää olevaan 110 kV voimajohtoon. Puheena oleva Hitura-Vepsu 110 kV voimajohtolle on laadittu esiselvitys johdon saneeraamiseksi. ELY-keskus on lausunnessaan 26.4.2022 todennut ettei ko. voimajohtoon saneeraushanke ole YVAL:n edellyttämä hanke. Käsillä olevissa suunnittelutarvehakemuksissa ei ole arvioitu hankkeen vaikutuksia laajemmin alueen sähkönsiirtokapasiteetin riittävyteen. Hankkeen sähkönsiirron edellytysten selvittämiseksi ELY-keskus edellyttää lausunnon pyytämistä voimajohtojen omistajilta.

Hankealueen B-1 lounaispuolella sijaitsee vanhoja kaivostoiminnan aikaisia rakennuksia, joihin on sijoittunut uutta yritystoimintaa. Lisäksi hankealueen B-1 koillispuolella sijaitsee räjähdevarasto, jonka konsultointiväyhykkeeksi Tukes on asettanut 1,5 km. ELY-keskus pitää tärkeänä, että asiasta pyydetään lausunto vastuuviranomaiselta, Tukes:lta, vaikutusten arvioimiseksi. Hakemuksen mukaan hankealueen rakentamisvaiheessa alueella arvioidaan työskentelevän 100–200 henkilöä. Kulut hankealueelle on vt 28 ja yhdystien 7630 kautta. Hakemuksessa ei ole arvioitu tarkemmin hankkeen liikenteellisiä vaikutuksia.

Hankealue A rajautuu sen luoteis-pohjoisnurkasta valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, joka kuuluu myös maisemansuojeluohjelmaan. Hankealue B-1 on valtakunnallisesti

³ EMMI-hanke. https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMMI_TP1_Uusiutuva-energiantuotanto-ja-vetytalous_loppuraportti_11042023.pdf

17.8.2023

arvokkaalla maisema-alueella. Pohjois-Pohjanmaan museo on lausunnossaan 7.8.2023 todennut, että *"Valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ei ensisijaisesti tule suunnitella ja rakentaa suurimittakaavaisia energiahankkeita, joilla voi olla vaikutusta maiseman arvoihin. Hituran aurinkovoimalan hankealue sijoittuu kuitenkin kokonaisuudessaan Hituran käytöstä poistuneen kaivoksen rikastushiekka, sivukivi-, selkeytys- ja palautusvesiallasvyöhykkeiden alueille, eli maisemavaurioita jo kokeneille alueille. Pohjois-Pohjanmaan museon näkemys on, että Hituran aurinkovoimalahankkeen jatkosuunnittelussa tulee tarkoin huomioida Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokas viljelymaisema arvioimalla kattavan selvityksen kautta hankkeen maisemalliset vaikutukset siihen sekä alue B1:n että alue A:n osalta."* ELY-keskus toteaa, että hankkeen maisemalliset vaikutukset ovat selvitettävä ja vaikutukset arvioida Pohjois-Pohjanmaan museon antaman lausunnon mukaisesti.

Hankesuunnitelmassa on tunnistettu hankealueen A mahdolliset vaikutukset alueeseen rajautuvaan hautausmaahan ja kappeliin. Hankkeen suunnittelussa on huomioitava riittävä suojapuusto ja -etäisyys kirkollisten toimintojen ja aurinkoenergian tuotantoalueen välillä. ELY-keskus esittää, ettei aurinkopaneeleita sijoiteta hautausmaan länsi-lounaispuolelle rajautuvalle metsäalueelle laisinkaan riittävän etäisyyden turvaamiseksi toimintojen välille, poiketen aluepiirroksessa osoitetusta.

Hakemuksien hankesuunnitelmissa on todettu, että hankealueen lähiympäristössä on asumista. Hakemuksissa ei ole tarkemmin esitetty, missä asuinrakennukset sijaitsevat ja kuinka paljon vakituista- tai loma-asumista alueella on. EMMI-hankkeessa laaditun aurinkovoiman sijainninohjausmallin mukaan aurinkoenergiainhankkeiden vaikutus asumiseen on arvioitava tapauskohtaisesti⁴. Hankkeen vaikutuksia arvioidessa on kiinnitettävä huomioita sen vaikutuksista terveelliseen ja turvalliseen ympäristöön. ELY-keskus toteaa, että hankkeessa tulisi selvittää aurinkoenergian tuotantoalueen melun vaikutus ympäristöön. Myös aurinkopaneelien heijastusvaikutukset ympäristöön ja maisemaan tulisi selvittää⁵.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus muistuttaa patoturvallisuusviranomaisen antamasta lausunnosta 21.4.2022, joka koski vuonna 2022 rikastushiekka-alueille suunnitteilla olevaa aurinkovoimahanketta. Hituran kaivoksen padot ovat kaivoksen sulkemisesta ja rikastushiekka-alueen peittämisestä huolimatta edelleen patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaisesti luokiteltuja patoja. Patoturvallisuuslain 15 §:n mukaan padon omistaja on velvollinen pitämään padot kunnossa, 16 §:n käyttämään niitä vaaraa aiheuttamatta ja 17§:n mukaan tarkkailemaan niitä hyväksytyn tarkkailuohjelman mukaisesti.

⁴ EMMI-hanke. https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMMI_TP1_Uusiutuva-energiantuotanto-ja-vetytalous_loppuraportti_11042023.pdf

⁵ Harvaan asutulla alueella keskeisenä tekijänä ovat vaikutukset naapurikiinteistöön. Toimenpidelupaa edellyttäviä tilanteita voi syntyä lähinnä aurinkopaneelin tai -keräimen valon heijastumisesta naapurikiinteistön rakennuksiin tai suuren aurinkopaneeliryhmän asentamisesta lähelle naapurikiinteistön rajaa. <https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2021/11/Uudenmaan-aurinkoenergiaselvitys.pdf>

17.8.2023

Hankealue B-1 sijoittuu osittain tulvariskialueelle, jossa tulvan toistuvuus on 1/20 a.

ELY-keskus toteaa, että hakemuksien liitteinä olevat aluepiirustukset ovat yleispiirteisiä eikä niiden perusteella voida arvioida aurinkopaneeleiden tai muiden alueelle tulevien rakennusten tai rakennelmien tosiasiallista sijaintia eikä siten voida arvioida niiden sijainnin vaikutusta muun muassa tehtyihin sulkemistoimenpiteisiin ja valvontatoimiin tai voida arvioida kaivoksen eri alueiden soveltuvuutta aurinkopaneeleiden sijainnille tai perustamistavalle. Suunnittelutarveharkinnan edellytysten täyttymiseksi ja hankkeen vaikutusten arvioimiseksi on laadittava riittävät selvitykset⁶. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että suunnittelutarvehakemuksen liitteinä olevissa aluepiirustuksissa tulisi esittää tavoiteltu tilanne. Myönteinen suunnittelutarveratkaisu on lainvoimaisena tae rakennusluvan saamiselle. Aluepiirustuksessa A on osoitettu aurinkopaneeleita myös jarosiittialueelle, jolle niiden sijoittaminen ei ole ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mahdollista.

Hituran kaivostoiminta on päätynyt vuonna 2013 ja kaivoksen sulkemistoimenpiteitä on tehty vuosina 2017–2022. Sulkemistoimenpiteinä on tehty erilaisia peittorakenteita ja vedenkäsittelyyn liittyviä toimenpiteitä kaivannaisjätealueille. Hakemuksen mukaisen rakentamisen on tapahduttava niin ettei ympäristöluvan mukaisesti toteutettuja sulkemistoimenpiteitä vahingoiteta eikä seurantaa estetä.

Alueidenkäyttöryhmä toteaa, että hankesuunnitelmassa esitetty toiminta lähtökohtaisesti toteuttaa maakuntakaavassa osoitetun alueen käyttötarkoituksen kanssa, mutta hankkeen vaikutuksia ympäristöön, maisemaan tai kaivoksen sulkemistoimenpiteisiin tai niiden jälkivalvontaan ei voida arvioida tarkemmin ennen kuin tarvittavat selvitykset ovat laadittu. MRL 137 §:ssä asetetut edellytykset tulee arvioida myönnettäessä suunnittelutarveratkaisua.

Suunnittelutarveratkaisu on voimassa kaksi vuotta. Mikäli hanke etenee toimenpide tai rakennuslupavaiheeseen, on hankkeen luvituksessa otettava huomioon 1.1.2025 voimaan astuva rakentamislaki.

Luonnonsuojeluryhmä

Hankealue A

Skarta Energy Oy suunnittelee aurinkoenergiapuistoa Nivalan Hituran suljetun kaivoksen allasalueelle sekä sen länsipuoliselle metsäiselle alueelle. Paneelien, muuntamoiden, huoltorakennusten ym. rakenteiden

⁶ ks. HE 101/1998 suunnittelutarpeen rinnastamisesta kaavoitukseen. 137 §. *Rakennusluvan erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella*. Suunnittelutarvealueen luonteen ja tarkoituksen mukaisesti maankäytön siellä tulee perustua riittävään suunnitteluun. Tämän mukaisesti ensisijainen lähtökohta on, että rakentaminen perustuisi alueelle hyväksytyyn asemakaavaan. Rakentaminen olisi kuitenkin mahdollista myös silloin, kun se on todettu sopivaksi sellaisessa lupamenettelyssä, jossa sopivuutta on voitu arvioida tavanomaista rakennuslupamenettelyä laajemmin myös yhdyskuntakehityksen, ympäristöarvojen ja tulevan maankäytön näkökulmasta.

17.8.2023

sijaintipaikoista hankealueella ei ole vielä tarkka tietoa. Hankealueen pinta-ala on noin 180 hehtaaria ja alueelle tehtiin suunnittelutarveratkaisuhakemuksen yhteydessä kirjallisuus- ja paikkatietopohjainen ympäristöolosuhdeselvitys. Selvityksen mukaan kaivosalueella ei ole enää luontoarvoja. Kaivosalueen länsipuolella esiintyy mäntyvaltaisia talousmetsiä. Hankealueen länsireunalla sijaitsee paikkatietoaineiston mukaan metsälakikohde, toinen mahdolliseksi metsälakikohteeksi arvoitu kohde sijoittuu hankealueen länsiosaan. Selvityksessä suositellaan tekevän kasvillisuus- ja linnustonselvitys hankealueen metsäiselle alueelle, mikäli hanke etenee suunnitteluun.

ELY-keskus toteaa, että ympäristöselvitys on asianmukainen ja antaa riittävästi luontotietoa alustavaan hankesuunnitteluun. Ennen hankkeen toteutumista tulee vaikutustenarviointia varten tehdä maastotöihin perustavia luontoselvityksiä etenkin kasvillisuuden, luontotyyppien ja linnuston osalta alueen luontoarvojen selvittämiseksi. Selvitykset tulee kohdistaa etenkin kaivosaluetta ympäröiville metsäisille alueille. Linnustonselvitysten maastotyöt tulee ulottaa myös kaivoksen allasalueelle sen verran, että saadaan vaikutustenarviointia varten riittävästi tietoa alueen avoimilla kentillä lepäilevistä muuttolinnuista sekä pesimälajeista. Kalajoen peltoalueen merkitys pesimälinnustolle tulisi selvittää ainakin lähtötietoselvityksen (esim. alueen tuulivoimahankkeita varten tehdyistä selvityksistä) avulla.

Luontotyyppien nimet tulee olla Suomen luontotyyppien uhanalaisuus (Kontula & Raunio 2018) –julkaisun mukaisia. Metsälain 10§:n mukaiset kohteet on syytä tarkistaa maastossa ja määrittää kohteiden tarkempaa luontotyyppiä ja sen mukaista uhanalaisstatusta.

Luontodirektiivin liitteiden IV ja II lajien mahdollista esiintymistä hankkeen vaikutusalueella tulee selvittää vähintään asiantuntija-arviona lajien levinneisyystietojen ja elinympäristövaatimusten perusteella. Mikäli asiantuntija-arvion perusteella laji mahdollisesti esiintyy alueella ja lajille voi kohdistua vaikutuksia, tarvittava pohjatieto vaikutusten arviointia varten on hankittava maastoselvityksen avulla. Hankealueen itäosan rajan tuntuman olevien lampien viitasammakkotilanne on selvitettävä, mikäli hankkeesta kohdistuvat vaikutuksia näille lammille.

Riippuen hankkeen tarkemmasta suunnittelusta voi olla tarpeellista selvittää ekologinen yhteystarve hankealueen lävitse.

Hankealue B-1

Suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelman mukaan suunnittelualueesta suurin osa koostuu vanhasta käytöstä poistuneesta kaivosalueesta, jolla ei ole enää luontoarvoja. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että luontotyypit ovat voimakkaasti muuttuneet luonnontilaisesta pitkään jatkuneen metsätalouskäytön ja ojituksen myötä.

ELY-keskus toteaa, että hankkeen vaikutusalueelle tulee tehdä maastotöihin perustavia luontoselvityksiä etenkin kasvillisuuden,

17.8.2023

luontotyyppien ja linnuston osalta alueen luontoarvojen ja perustilan selvittämiseksi, mikäli alueelta ei ole olemassa ajankohtaista luontotietoa.

Etenkin entisen kaivosalueen reuna-alueilla sijaitsevat metsiköt ja peltoalueiden reuna-alueiden lajisto ja luontotyypit on selvitettävä. Linnustonselvitykset tulisi ulottaa myös kaivosalueelle ja selvittää pensoittuneiden alueiden pesimälajistoa.

Ympäristönsuojeluyksikkö

Rikastushiekka-alueen pintavesien poisto perustuu sulkemissuunnitelman mukaan olennaisesti kasvillisuuden aiheuttamaan veden haihtumiseen, koska alueet on muotoiltu koveriksi. Lähinnä ainoastaan rankkasateilla sekä lumen sulamis aikaan koverien alueiden keskellä oleviin dekantointikaivoihin valuu pintavaluntana runsaammin vettä. Rikastushiekka-alueen peittorakenteiden ja kasvipeitteen tarkoitus on vähentää huleveden imeytymistä rikastushiekkatäyttöön mahdollisimman paljon. Mikäli haihtuminen vähenee aurinkovoimalan rakentamisen vuoksi, pintarakenne ei tällöin toimi kuten on suunniteltu. Tällöin on mahdollista, että vesi jää ajoittain seisomaan koverien alueiden keskelle ja veden imeytyminen rikastushiekkaan lisääntyy. Tällöin lisääntyy myös rikastushiekasta pois suotautuvan, mahdollisesti haitta-aineilla pilaantuneen pohjaveden määrä. **Tulisi selvittää tarkemmin, muuttaako aurinkovoimalan rakentaminen kasvillisuuden aiheuttamaa veden haihtumista.** Mikäli haihtuminen vähenee paneelien varjostavan vaikutuksen takia merkittävästi ja sen seurauksena pintarakenteet eivät toimi suunnitellulla tavalla, ei aurinkovoimalaa voi rakentaa.

Jarosiittialueelle ei ole mahdollista rakentaa paneeleja eikä mitään niiden tukitoimintoja. On mahdollista, että jarosiitti joudutaan jossain vaiheessa kaivamaan kokonaan ylös maasta, mikäli tarkkailussa osoittautuu, että jarosiittialueelta suotautuva pohjavesi ei ala riittävästi puhdistumaan nikkelistä. Mahdollisen kaivutyön turvallisen suorittamisen vuoksi jarosiittialueen reunoille on jätettävä riittävän laaja suoja-alue, jonne ei rakenneta paneeleja eikä niiden tukitoimintoja. **Hankkeesta vastaavan on selvitettävä suoja-alueen tarvittava laajuus hankkeen jatkosuunnittelussa.**

Ympäristöluvan nro 125/2014/1 lupamääräyksen 54d mukaan "luvan saajan on tehtävä yksityiskohtainen suunnitelma likaantuneiden vesien johtamisesta ja käsittelystä kaivostoiminnan päättymisen jälkeisenä aikana ja toimitettava se hakemusasiana aluehallintovirastoon yhdessä ympäristönsuojelulain 90 §:n 3 momentin mukaisen toiminnan lopettamista koskevien velvoitteiden määrittämistä koskevan hakemuksen kanssa." Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö valmistelee hakemusta tällä hetkellä yhdessä konsultin kanssa. Tällä hetkellä ei voi lainkaan ennakoita, mitä velvoitteita aluehallintovirasto myöhemmin päätöksessään antaa toiminnan lopettamiseen sekä vesienkäsittelyyn liittyen. Mikäli tulevat velvoitteet ovat ristiriidassa aurinkovoimalan kanssa, voi se johtaa aurinkovoimalan osittaiseen purkamiseen tai siirtämiseen.

17.8.2023

Aurinkovoimala rakennetaan tässä tapauksessa toiminnanharjoittajan omalla riskillä.

Mikäli aurinkovoimala rakennetaan, se ei saa haitata nykyisen vesienkäsittelyn toimintaa eikä nykyistä tarkkailua. Myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES:n mahdollinen kaivospiirin lakkauttamispäätös saattaa aiheuttaa tulevaisuudessa sellaisia velvoitteita, mitä ei voi tässä yhteydessä ennakoita. Asiassa on pyydettävä kannanotto TUKES:lta.

Tarkempien kommenttien antamiseksi täytyisi tietää tarkemmin yksittäisten paneelirivistöjen sijoittumiset, niiden perustamistapa eri alueilla sekä tukitoimintojen (tiet, huoltoalueet, kaapelilinjat, muuntamot jne.) tarkempi sijoittuminen.

Hankealueella on myös pilaantuneita maita. Tällä hetkellä ei vielä voida sanoa, tuleeko pilaantuneisuutta puhdistaa ja jos tulee, niin miltä alueilta ja mihin tasoon. Asia on toistaiseksi selvittävänä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä.

ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä on lausuttavana parhaillaan lupamääräyksen 54g mukaiset sulkemistoimenpiteet. Toimenpiteet hyväksytään tehdyksi, kun ympäristönsuojeluyksikkö on todennut tehtyjen rakenteiden täyttävän niille asetetut vaatimukset.

Hankkeen mahdollisella toteuttamisella ei saa estää olemassa olevien ympäristölupapäätösten noudattamista miltei osin.

Vesistöyksikkö

Hituran kaivosalueella on louhittu ja rikastettu nikkelipitoista malmia vuosina 1970–2013. Kaivosyhtiö Belvedere Mining Oy:n hakeuduttua konkurssiin vuonna 2015 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisena tehnyt 11.5.2016 päätöksen Hituran kaivoksen sulkemistoimenpiteistä. Päätöksen mukaisesti ELY-keskus on teettänyt toimintaa koskevassa ympäristöluvassa toiminnanharjoittajan velvollisuudeksi asetetut kaivannaisjätealueiden sulkemistoimenpiteet vuosina 2017–2022, koska kaivosyhtiö Belvedere Mining Oy:n konkurssipesä on ollut varaton ja kykenemätön vastaamaan velvoitteistaan. Ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisen ja sulkemisen toteuttamisen tehtävät on ELY-keskuksessa eriytetty. Sulkemistöiden tilaajana on toiminut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö. Vesistöyksikön lausuntopyyntö Hituran kaivoksen sulkemistoimenpiteiden ja laadunvalvonnan luvamukaisuudesta on vireillä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä.

Vedenkäsittely, patoturvallisuustarkkailu ja vesitarkkailu jatkuvat Hiturassa toistaiseksi ELY-keskuksen toimeksiannoissa. Kaivoksen vedenkäsittelyyn ja vesienhallintaan liittyen rikastushiekka-alueella eli hankealueella A liikutaan päivittäin. Vesinäytteitä otetaan säännöllisesti tarkkailuohjelman mukaan mm. rikastushiekka-alueelta, avolouhoksesta, sivukivialueilta

17.8.2023

tulevista vesistä ja kaivoksen lähiympäristön pohjavesiputkista. Hanke-alueilla olevat seurantaputket tulee säilyttää ja putket tulee pystyä tarvittaessa myös huuhtelemaan. Kaivosalueen vesienjohtamisjärjestelyitä ei saa muuttaa (mm. kaivot, rummut, ojat, putket, jätealueiden pinnanmuodot). Vedenkäsittelyn, vesienhallinnan ja vesienjohtamisjärjestelyiden hoidon ja kunnossapidon vaatima tila ja kulkuyhteydet on säilytettävä.

Hankkeen suunnittelussa on huomioitava, että rikastushiekka-allas 1:llä ja 2:lla viivytetään pintavesiä lähinnä ojastossa sade- ja sulamisjaksoilla. Entinen palautusvesiallas toimii hulevesien tasausaltaana ja siinä on aina vettä. Rikastushiekka-allas 1:llä esiintyy muutaman hehtaarin alalla haitallista vieraslajia, lupiinia. Hituran 2. vaiheen sulkemisurakkaan liittyvä lupiin torjunta jatkuu mahdollisesti vielä urakan takuuajan päättymisen jälkeen sulkemisurakoitsijan Nyab Finland Oy:n toimesta. Urakan takuu-aika päättyi 7.9.2023.

Jätealueiden peittorakenteille ei saa aiheutua vaurioita, eikä eroosio tai veden imeytyminen maaperään saa lisääntyä. Rikastushiekka-alueella peittorakenteiden alueet on pidettävä puuttomina ja pensaattomina, ettei syvä juuristo lisää veden imeytymistä tiivistyskerroksen läpi. Rikastushiekka-alueella ja sivukivialueilla peittorakenteiden alueet on pidettävä nurmetettuina pölyämisen estämiseksi. Jarosiittialueelle ei saa rakentaa.

ELY-keskuksella on oikeus tehdä alueella kaivoksen sulkemisen ja tarkkailun kannalta tarpeellisia toimenpiteitä ja mahdollisia muutostöitä korvauksetta. Tällä hetkellä ELY-keskuksella ei ole tiedossa sulkemiseen liittyviä muutostöitä rikastushiekka-alueella (hankealue A) eikä sivukivialueilla (hankealue B-1). Avolouhoksen ympäristöön sekä avolouhoksen ja Kalajoen väliselle alueelle on mahdollisesti vielä tulossa vesienjohtamisjärjestelyihin liittyviä muutostöitä. Louhosta saatetaan käyttää tulevaisuudessa osana kaivoksen vedenpuhdistusta, mutta sitä ei vielä ole suunniteltu tarkemmin. Jos avolouhokseen johdetaan tulevaisuudessa vesiä rikastamon suunnasta, se tapahtuu todennäköisesti olemassa olevia ojia pitkin tai putkituksena nykyisten teiden varsia pitkin. Louhokseen on olemassa olevat juokсутusyhteydet rikastushiekka-alueelta ja vedenkäsittelylaitokselta.

Hituran rikastushiekka-aldaiden ja selkeytsaltaan padot on luokiteltu patoturvallisuuslain mukaisesti 2. luokan padoiksi ja palautusvesialtaan padot 3. luokan padoiksi. Patoturvallisuustarkkailu jatkuu toistaiseksi tarkkailuohjelman mukaan. Selkeytys- ja palautusvesialtaan patoja on purettu sulkemistöiden yhteydessä. ELY-keskuksen vesistöyksikkö on esittänyt patoturvallisuusviranomaiselle kaikkien allasalueen patojen luokituksen poistamista. Luokittelupäätöstä ei ole vielä saatu, mutta alustavan suullisen tiedon mukaan rikastushiekka-aldaiden padot olisivat jäämässä luokittelun piiriin. Lisäksi rikastushiekka-alue on kaivoksen ympäristöluvassa luokiteltu suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaksi kaivannaisjätealueeksi.

17.8.2023

ELY-keskuksella on tarkoitus jättää yhdessä Belvedere Mining Oy:n konkurssipesän kanssa aluehallintovirastoon kaivoksen toiminnan lopettamista koskevien velvoitteiden määräämistä koskeva lupahakemus. Hakemukseen sisältyy mm. koko kaivosaluetta koskeva vesienkäsittelysuunnitelma sulkemisen jälkeisenä aikana. Samassa yhteydessä tarkastellaan myös, aiheuttaako rikastushiekka-alue enää suuronnettomuuden vaaraa. Hakemuksen jättämisen arvioitu aikataulu on vuosien 2023–2024 aikana.

Hankealueen B-1 vieressä sijaitseva avolouhos lähiympäristöineen on sortumavaarallista aluetta ja se on aidattu. Avolouhoksen täytyminen on kesken ja uusia sortumia tapahtuu koko ajan. Louhoksen vesipinta on tällä hetkellä noin 11 metriä Kalajoen vesipintaa alempana ja nousee noin sentin päivävauhtia. Pintavesien lisäksi louhokseen virtaa pohjavettä. Louhoksen ympäristön pohjavesipinta on vielä alentuneena ja tulee nousemaan louhoksen täytyessä, mikä voi vaikuttaa mm. peltojen kantavuuteen. Louhoksen täytyttyä virtaus kääntyy kohti Kalajokea. Louhoksen vesipinnan arvioidaan nousevan lähelle Kalajoen vesipinnan tasoa. Hankealueella B-1 sivukivialueiden ja avolouhoksen välissä on kaksi maanottoaluetta, joista on otettu pintamaata ja savea kaivoksen sulkemistöihin. Maanottoalueet ovat nykyään vesialueita.

Avolouhosta ympäröivä peltoalue on pengerrytetty ja pellot kuivatetaan pumppaamalla. Kalajoen tulvapenger ja pumppaamo ovat ELY-keskuksen kunnossapidettäviä. Hankealue B-1 sijoittuu osin Kalajoen tulva-alueelle, jonne keskimäärin kerran 20 vuodessa toistuva tulva nousee.

Hankealueella B-1 kiillegneissikasan ja avolouhoksen vieressä ns. kolmijalan alueella maaperässä on öljyä. PIMA-selvitysten perusteella öljystä ei arvioida aiheutuvan ympäristöriskiä nykyisellään eikä veden noustessa avolouhoksessa. Vesistöyksikön lausuntopyyntö PIMA-selvityksistä on vireillä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä. Öljyesiintymä jatkuu osittain kiillegneissikasan alle. Lähiympäristöön asennetuista tarkkailuputkista ei ole toistaiseksi saatu vesinäytteitä, koska ne ovat vielä kuivia pohjaveden ollessa alentuneena. Kolmijalan alueella on myös Feasib Consulting Oy:n vedenkäsittelymateriaalien testialue, missä on käynnissä tutkimushankkeita.

Hakemussuunnitelmasta B-1 ja aluepiirustuksesta B ilmenee, että osalla läjitysalueesta on tarkoitus tehdä maansiirtotöitä alueen muotoilemiseksi aurinkopuistolle sopivaksi. Sivukivialueilla peittorakenteet on tehty lähinnä tasannealueille ja jyrkät luiskat on jätetty peittämättä. Suljetuilla sivukivialueilla ei tule tehdä maansiirtotöitä. Kasojen kaivaminen ja muotoilu rikkoo peittorakenteet ja lisää jätealueelta liukenevien haitta-aineiden, kuten nikkelin, kuormitusta ympäristöön. Sivukivikasat ovat lohkareisia ja niissä voi syntyä rapautumisen ja eroosion myötä painumia ja syöpymiä. Jyrkissä luiskissa voi tapahtua paikallisia sortumia.

Kaivoksen sulkemisen näkökulmasta hankkeiden toteuttamiselle ei ole estettä, kunhan edellä mainitut asiat huomioidaan. Hankealueiden

17.8.2023

lopulliset rakenne- ja sijoitussuunnitelmat sekä tarkennetut asemapiirroksot on hyväksytettävä ELY-keskuksessa.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue lausuu hankkeesta seuraavaa.

Aluepiirustus B:ssä on havaittavissa, että aurinkopaneeleja on tulossa aivan maantien 7630 (Järvikyläntie) varteen Malmitien liittymän itäpuolelle. Karkeasti kartalta mitattuna näyttää siltä, että osa aurinkopaneeleista sijoittuisi maantien suoja-alueelle. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa, että maantien suoja-alue ulottuu kyseisellä maantiellä 20 metrin etäisyydelle maantien ajoradan keskilinjasta, eikä hyväksy paneelien sijoittamista maantien suoja-alueelle. Myös esimerkiksi rakennukset ja muuntamot tulee sijoittaa maantien suoja-alueen ulkopuolelle.

Mikäli aurinkovoimapuiston rakentaminen vaatii esimerkiksi liittymien parantamista, laajentamista tai uutta liittymää maantien varrella, tulee rakentajan hakea ELY-keskuksesta liittymälupaa. Lisätietoa asiasta löytyy: <https://www.ely-keskus.fi/liittymat>. Jos maantien tiealueelle on tarvetta sijoittaa uusia kaapeleita, johtoja tai putkia, sitä varten tarvitaan lupa, jota voi hakea Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Lisätietoa: <https://www.ely-keskus.fi/kaapelit-johdot-ja-putket-tiealueella>. Mahdollisten maanteiden tiealueille tehtävien muutosten suunnitteluun voidaan edellyttää suunnittelulupaa, jonka myöntää tarvittaessa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue. Kaikkiin maanteillä tehtäviin töihin tulee hakea työ lupa Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue pitää tärkeänä, että erityisesti lähelle maanteita sijoitettavien paneelien osalta kiinnitetään huomioita niiden häikäisyn ehkäisyyn. Paneelit eivät saa aiheuttaa häikäisyä maantiellä liikkujille.

Aurinkovoimapuistoaluetta ympäröivä aita tulee sijoittaa kiinteistöllä alueen rajoituksessa maantiehen 1 metrin päähän kiinteistön rajasta. Aidan tulee vastata riista-aitaa (korkeus 2 m). Liittymien kohdalla aidassa tulee olla portti.

Mikäli aurinkovoimapuistoa rakennettaessa hankealueelle on tarpeen kuljettaa paljon esimerkiksi maa-aineksia hankealueen ulkopuolelta, tulee kuljetuksista aiheutuvia vaikutuksia pyrkiä vähentämään kuljetusreitillä varrella olevan asutuksen näkökulmasta. On tärkeää tunnistaa liikenneturvallisuuden tai liikenteen sujuvuuden näkökulmasta mahdolliset ongelmalliset paikat.

Kuljetuksia suunniteltaessa tulee kuljetusreitillä huomioida maanteiden osalta mahdolliset siltojen paino- ja korkeusrajoitukset sekä teiden painorajoitukset ja kunto. Kuljetusten ajoittuminen kelirikko aikaan vaikuttaa merkittävästi tieverkon vahvistustarpeeseen. Hankkeen aiheuttaman

17.8.2023

liikenteen vaikutukset tiestön ja siltojen kantavuuteen tulee arvioida sekä määrittää mahdolliset rakentamis-, vahvistamis- ja parantamistarpeet sekä mahdolliset liittymien ja kaarteiden leventämistarpeet. Parantamistarpeiden arvioinnissa on huomioitava hankealueen ohella myös aluetta ympäröivä, kuljetuksiin käytettävä tiestö. Mikäli maanteiden osalta rakenteiden vahvistamiselle tai liittymien parantamistoimille todetaan tarvetta, niiden suunnitteluun ja niihin liittyvien suunnitelmien käsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tarvittaessa tulee pyytää hyvissä ajoin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri - vastuualueelta ennakkolausuntoa teiden ja siltojen kantavuuksista kuljetusreittien osalta.

Yhteenveto

ELY-keskuksen näkemys on, että hankkeiden YVA-tarveharkinta tulee olla ratkaistu ennen kuin suunnittelutarveratkaisusta päätetään.

ELY-keskus korostaa, että tässä lausunnossa mainitut tarvittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit tulee olla tehty ennen kuin suunnittelutarveratkaisusta päätetään.

Hankkeesta tulee pyytää lausunnot voimajohtojen omistajilta ja Tukes:lta.

ELY-keskus toteaa, ettei jarosiittialueelle saa rakentaa ja hankkeesta vastaavan on selvitettävä suoja-alueen tarvittava laajuus hankkeen jatkosuunnitteluun. Myöskään suljetuilla sivukivialueilla ei tule tehdä maansiirtotöitä. Jätealueiden peittorakenteille ei saa aiheutua vaurioita, eikä eroosio tai veden imeytyminen maaperään saa lisääntyä.

Vedenkäsittelyn, vesienhallinnan ja vesienjohtamisjärjestelyiden hoidon ja kunnossapidon vaatima tila ja kulkuyhteydet on säilytettävä. ELY-keskuksella on oikeus tehdä alueella kaivoksen sulkemisen ja tarkkailun kannalta tarpeellisia toimenpiteitä ja mahdollisia muutostöitä korvauksetta.

ELY-keskus toteaa, ettei se voi ottaa kantaa tässä vaiheessa hankkeen kaikkiin vaikutuksiin tai miten hanke vaikuttaa kaivokselle tehtyihin ympäristöluvan mukaisiin sulkemistoimenpiteisiin tai luvan edellyttämiin valvontatoimiin alueella.

ELY-keskus edellyttää kaivoksen sulkemistoimien turvaamiseksi, että hankealueiden lopulliset rakenne- ja sijoitussuunnitelmat sekä tarkennetut asemapiirrokset on hyväksyttävä ELY-keskuksessa ennen hankkeen toteuttamista. Hankkeen mahdollisella toteuttamisella ei saa estää olemassa olevien ympäristöluvapäätösten noudattamista miltään osin.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ympäristöasiantuntija Timo Leikas, alueidenkäytönasiantuntija Touko Linjama, ylitarkastaja Antje

17.8.2023

Neumann, vesitalousasiantuntija Susanna Juntunen, ylitarkastaja Juha Kangaskokko, johtava ympäristöasiantuntija / ympäristönsuojeluyksikön päällikkö Antti Petänen ja liikennejärjestelmäasiantuntija Minna Nikula.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäytönasiantuntija Laura Felin ja ratkaissut alueidenkäyttöryhmän päällikkö Taina Törmikoski.

Tiedoksi

Tukes
Fingrid, Elenia
Kainuun ELY-keskus / patoviranomainen
Pohjois-Pohjanmaan museo
Luonnonsuojeluryhmä / Antje Neumann
Ympäristönsuojeluyksikkö / Juha Kangaskokko, Antti Petänen
Vesistöyksikkö / Susanna Juntunen
Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue / Minna Nikula

Yhteystiedot

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö, alueidenkäytönasiantuntija Laura Felin puh. 0295 038 186

Tämä asiakirja POPELY/536/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/536/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Törmikoski Taina 17.08.2023 10:24

Esittelijä Felin Laura 17.08.2023 10:20